

Radyoaktif Kirlilik Toprakla Örtülemez

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu, Gaziemir’de radyoaktif atıkları üzerinde kurulu olduğu araziye gömdüğü tespit edilen fabrikaya ilişkin 27 Şubat 2012 tarihinde bir basın açıklaması yaptı.

Gaziemir’de bulunan fabrika önünde bir araya gelen TMMOB İKK bileşenlerinin temsilcileri adına açıklamayı TMMOB İzmir İKK Dönem Sekreteri Ferdan Çiftçi yaptı.

İzmir İli Gaziemir İlçesi Akçay Caddesi üzerinde etrafı konut alanları, okul ve ticarethanelerle çevrili bir alanda uzun yıllardır (1940 Yılından bu yana) faaliyet göstermiş olan; Aslan Avcı Döküm San. Ve Tic. A.Ş. tesis alanında, radyoaktif atıklar depolandığına dair, 2012 yılının Aralık ayında Radikal Gazetesinin haberi ile ortaya çıkan süreç, TMMOB İKK tarafından da ciddiyetle takip edilmektedir.

Aralık 2012 tarihinden itibaren Çevre Mühendisleri Odamız yürütücülüğünde takip edilen süreç kapsamında çeşitli basın açıklamaları gerçekleştirilmiş, konu ile ilgili cevaplanması gereken sorular ve sorunlar ortaya konmuş ve yetkililerden olayın bir an önce sonuçlandırılması talebi kamuoyu ile paylaşılmıştır.

Bugün itibarı ile gelinen noktada yapılan resmi başvurulara rağmen süreç ile ilgili tatmin edici bir gelişme yaşanmamış aksine olay kapatılmaya çalışılmış, zaman aşımına uğratarak kamuoyunun dikkatinin dağılması sağlanmaya çalışılarak konu soğutulmuştur.

TAEK tarafından gerçekleştirilen

açıklamalarda ise “Söz konusu tesis nükleer tesis veya radyasyon tesisi olmadığı gibi bünyesinde de radyoaktif kaynak kullanılarak faaliyette bulunulmamaktadır. Dolayısıyla, Aslan Avcı Döküm Sanayi ve Ticaret A.Ş. faaliyetleri açısından 2690 sayılı TAEK Kanunu çerçevesinde TAEK’in lisansına, denetimine ve yaptırımlarına tabi değildir. İlaveten firmanın üretim faaliyetlerinde kullandığı hammaddeler ile üretmiş olduğu mamul maddeler nükleer veya radyoaktif maddeler olmayıp bu tür malzemelerin ithali, ihracı ve ticareti ile ilgili hususlar TAEK’in görev ve yetkisi çerçevesinde değildir” denilmiş, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ise yapılan açıklamalarda radyoaktif atıklar ile ilgili olarak TAEK in sorumlu olduğunu bildirmiştir.

Söz konusu atıkların içeriğinde tespit edilen nükleer reaksiyon sırasında kullanılan kontrol çubuklarının (EU152-154-155) varlığının TAEK raporlarında yer almasına rağmen siyasi iktidar tarafından “kimyasal atık” olarak tanımlanması ve kentimizde yaşanmakta olan felaketin ölçeğinin küçültülmeye çalışılması girişimleri ortadadır.

İncelemelerde malzemelerin ve cürüfların Europium-152 ve EU-154 ile bulaşmış olduğu ve bu maddenin nükleer reaktörlerde kullanıldığı anlaşılmıştır. Bu maddenin ülkemize nasıl girdiği ve radyoaktif malzeme bulaşmış atıkların külçe kurşun haline getirilerek nerelere satılmış olduğu belirsizdir. Ülkemize girişi yasak olan bu atığın kentimizin ortasında

bir tesiste ortaya çıkması, yasal olmayan yollarla yürütülen atık ticareti gerçeğini gündemimize getirmektedir.

Bu konu hakkında Valilik, Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, İzmir Büyükşehir Belediyesi, Gaziemir Kaymaklığı ve ilgili kamu kurumları bilgilendirilmiştir. Ancak hiçbir kamu kurumu bu konuda çözüm için herhangi bir adım atmamış, yetkili TAEK de dahil, atıkların güvenli bir şekilde bertarafına ilişkin bir önlem almamıştır.

İlgili firmanın 2007 yılından beri TAEK dahil, Çevre ve Orman Bakanlığı, İzmir Valiliği, İzmir Büyükşehir Belediyesi ve Gaziemir Kaymaklığı, Çekmece Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi ile Sarayköy Nükleer Araştırma ve Eğitim Merkezi ile iletişimde olduğu anlaşılmaktadır. Firmanın arazisinin taşıdığı tehlike bilinmesine rağmen bilgiler kamu ile paylaşılmamış ve halk sağlığı açısından tutarlı bir politika yürütülmemiştir. Tüm dünyaya sağlık vaad etme gayretindeki anlayış EXPO yarışında İzmir halkının sessiz kalmasını isteyebilmiştir.

Gaziemir Aslan Avcı Döküm San. Ve Tic. A.Ş. tesisi ile ilgili olarak 2007 yılından beri İşletmenin faaliyeti sonrası oluşan, Çevre ve Orman (Çevre ve Şehircilik) İl Müdürlüğü denetimleri ile tespit edilen, Türkiye’de bu konuda yetkili kurum olan TAEK tarafından durum tespitinin yapıldığı bilinen ve radyoaktivite içeren bu atıklara ilişkin olarak, bildirimlerin yapıldığı ancak geçen zaman içerisinde sürecin yürütülmediği görülmektedir.

Bugün halen konu ile ilgili kamuoyu bilgilendirilmemiştir. Alanda kirlilik tespitine yönelik yapılması gereken çalışmalar ile ilgili bir veri bulunmadığı gibi var olan kirlilik toprak örtülerek kapatılmaya çalışılmakta ve kamuoyu yanıtılmaktadır.

2007 yılından beri yapılması gereken çalışmaların 2012 Aralık Ayı itibari ile bir gazete haberi sonucu başlamış olması, olayın vahametine rağmen 2012 Aralık ayından bugüne kadar geçen sürede ilgili makamların alan ile ilgili kirlilik tespitine yönelik çalışmaların ne aşamada olduğu, alanın rehabilitasyonu ile ilgili ne gibi çalışmalar yapılacağı, atığın nasıl bertaraf edileceği, bölge halkı ve tesiste çalışmış olan personel ile ilgili yapılan çalışmalar, radyoaktif atığın firmaya ve ülkemize ne şekilde giriş yaptığı gibi ana sorunlar ortada iken son günlerde basında yer alan arazi-nin satış talebi ile ilgili süreçler kaygılarımızı arttırmaktadır.

Türkiye'nin üçüncü büyük kentinde, şehrimizin göbeğinde yıllardır radyoaktif atıklarla birlikte yaşıyor olmamız, süreçten haberdar olan ilgili kurum ve kuruluşların gerekli sorumluluklarını yerine getirmemiş olmaları ve bu gerçeği bilmelerine rağmen bugüne kadar hiç bir işlem yapılmamış olması Ülkemizdeki çevre politikalarıyla, atık sorununun yönetilemediği gerçeğini bir kez daha ortaya çıkarmıştır.

Halkımızın, uluslar arası anlaşmalara, ülkemizdeki ilgili tüm yasalara aykırı olarak ticareti yapılan yasadışı nükleer atık malzemelerin gizlenmesi işlemlerinde kimlerin yer aldığını bilmeye hakkı vardır.

Yasak olmasına rağmen nükleer atıkların ülkemize girişini kontrol edemeyen, yasadışı bir ticaretin kirliliğe ortak olmuş bir anlayışın, kontrolü tamamen yabancı firmanın elinde olan ve tüm riski ülkemize bırakan sözleşmelerle Nükleer Santral kurdu-

ma macerası durdurulmalıdır.

Tüm bu yaşananlar sırasında kamu kuruluşlarının konunun gerektirdiği ciddiyetten uzak, bilime aykırı girişimleri herkesin malumdur.

Bu döküm fabrikasının yol

açtığı radyoaktif atıkların bertarafında izlenmesi gerekli sürecin tamamlanmaması, TAEK'in radyoaktif atıklar konusunda yetkili tek kurum olmasına rağmen bertaraf konusunda yetersizliğini ortaya çıkarmıştır. İşletmede radyoaktif madde bulaşmış ne kadar atık olduğu belirsizdir. Bu radyoaktif atıkların bertarafını sağlayamayan ülkemizin Nükleer Santrale ilişkin hevesleri her zamankinden daha fazla sorgulanmalıdır.

Bakanlık tarafından yetkilendirilmiş, denetime tabii bir geri kazanım tesisinde bile bu olayın yaşanmış olması ve sürecin işleyişi ülkemizde diğer alanlarda neler yaşanıyor olabileceğini bizlere düşündürmektedir. Bütün bunlar ülkemizde sürdürülme-ye çalışılan "Çevre Politikalarının" başarısız olduğunu göstermektedir.

Geçmiş yıllarda Tuzla'da, İkitelli'de, Karadeniz sahillerinde ortaya çıkan radyoaktif ve tehlikeli atıklar bugün İzmir'de ortaya çıkmıştır. Daha başka nerelerde ortaya çıkacağı sorusu belirsizdir... Ülkemiz atık çöplüğü değildir.

TMMOB İzmir İKK olarak konunun takipçisi olduğumuzu bir kez daha vurguluyor; süreçte yukarıda belirtilen ve benzeri birçok sorunun cevaplanması için yetkili kurum ve kuruluşları kamuoyunu bilgilendirme ve bu süreçte görevini ihmal eden ilgili kurum ve kuruluşlar ile ilgili gerekli idari ve adli süreçlerin yürütülmesi için gereğinin yapılması çağrımızı tekrarlıyoruz.

Topraklama Ölçümleri

Aydın ilinde bulunan yapı denetim firmalarının, elektrik tesisatı uygulama projelerine göre inşa edilmiş binaların topraklama sistemlerinin işlevine ilişkin ölçümlerin proje müellifleri tarafından yapılması ve bu ölçüm sonucunun yapı denetim firmaları tarafından onaylanması noktasında birlikte hareket etme kararı almaları üzerine Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü'nden gönderilen yazıda; "Yapı denetim kuruluşlarının asli görevlerinden birinin de topraklama tesisatlarının mevzuata uygun bir şekilde ölçümlerini yaptırılarak yapılan imalatların uygunluğuna ilişkin olarak sonuçların belgelendirilmesi olduğu ifade edilerek proje müelliflerinin topraklama ölçümlerini yapmak gibi bir zorunluluğu bulunmadığı" belirtilmektedir. Yapı denetim kuruluşlarının uygulamalarında buna göre hareket etmeleri hususunda bilgilerinize sunarız.

TMMOB İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü

TMMOB İzmir İl Koordinasyon Kurulu tarafından, 3 Mart İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü dolayısıyla bir basın açıklaması yapıldı. TMMOB İzmir İKK Dönem Sekreteri Ferdan Çiftçi'nin okuduğu açıklamada 3 Mart 1992 tarihinde Zonguldak Kozlu'da yaşanan ve 263 madencinin yaşamını yitirdiği facianın yıldönümünün TMMOB tarafından İş Cinayetlerine Karşı Mücadele Günü ilan edildiğini belirtti.

Türkiye'de, kayıtlı işyerlerinde her yıl yaklaşık 1.500 işçinin hayatını kaybettiğine dikkat çeken Çiftçi, "Bu verilere kayıt dışı çalışan işyerleri ve işçiler de eklendiğinde ortaya çıkan sonuçlar oldukça vahimdir. Türkiye bu rakamlarla, dünya sıralamasında en fazla işçi ölümlerinin yaşandığı ilk üç ülke içerisinde, Avrupa'da ise birinci sırada yer almaktadır" şeklinde konuştu. 6331 sayılı İş Sağlığı ve Güvenliği Kanunu'nun, sorunun merkezine inen ve ona göre çözümler üreten bir yasa olmadığını vurgulayan Çiftçi, sözlerini şöyle sürdürdü:

"Bu yasadaki en önemli sıkıntılardan biri iş yerinde "kaza" olduğunda, sorumlu tutulacak kişilerin yine aynı işyerinde ücretli olarak çalıştırılan mühendisler olmasıdır. Yeni yasa, iş kazalarında işverenlerin sorumluluğunu ortadan kaldırmaya yönelik bir düzenleme olarak karşımıza çıkmaktadır.

Yaşanan her olaydan sonra söy-

lendiği gibi ölümler 'kader' değildir. Aksine cinayetleri sorumluları işverinde gerekli tedbirleri almayan işverenler ve gerekli denetimleri yapmayan ilgili bakanlıktır."

İş cinayetlerinin durdurulması için yapılması gerekenleri ise şu şekilde sıralandı:

"Esnek ve kurlsız çalışmayı, işçileri başka işverenlere kiralamayı, taşeronlaştırmayı yasal hale getiren, fazla mesai ücretlerini, sendikal hak ve yetkileri budayan 4857 sayılı İş Yasası ve ilgili mevzuat, öznesi 'insan' olan çağdaş bir yapıya kavuşturulmalıdır.

50'den daha az işçi çalıştırılan iş yerlerinde de İş Sağlığı ve Güvenliği Kurullarının kurulması yasalarla güvence altına alınmalıdır. İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetleri bütün iş yerlerini ve tüm çalışanları kapsamalı; sektör ve kurum farkı gözetmeksizin tüm işyerleri için geçerli olmalıdır. Kurulların eğitilmiş ve yetkilendirilmiş kişilerden oluşturulması sağlanmalı ve tarafların eşit sayıda temsil edildiği demokratik yapılar olarak düzenlenmeli, tavsiye değil yaptırım gücüne sahip kurullara dönüştürülmelidir.

"İş Güvenliği Mühendisliği" kavramı, TMMOB'nin belirlediği şekilde tanımlanmalı, 50'den fazla işçi çalıştıran sanayi işletmelerinde 'tam zamanlı' iş güvenliği mühendisi çalıştırılması zorunlu hale getirilmelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği hizmetlerinin kamusal bir hizmet olarak algılanması sağlanmalıdır.

Eğitim ve öğretim müfredatı, orta öğrenimden başlanarak işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunu da içerecek şekilde yeniden düzenlenmelidir.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi almamış çalışana işbaşı yaptırılmamalıdır. Eğitimler, ilgili meslek örgütleri tarafından verilmeli, bu eğitimler özerk olmalıdır. Üretim sürecinde kullanılan ekipmanlar ve kişisel koruyucular, ilgili standart ve mevzuata uygun olarak üretilmelidir. Standart dışı malzemelerin piyasaya girişi ve sunumu engellenmelidir.

Meslek hastalıklarına ilişkin çalışmalar geliştirilmeli, meslek hastalıkları hastaneleri işlevine uygun olarak yapılandırılmalı ve yaygınlaştırılmalıdır. Öncelikle meslek hastalığı tanısının konması mevzuatı sadeleştirilmelidir. Silikozis örneğinden ders çıkarılmalı, meslek hastalıklarının önlenmesine ilişkin kamusal eylem planı bir an önce uygulamaya geçirilmelidir. İş kazası araştırmaları gerçekçi ve güvenilir olmalıdır. İşyerlerinde kaza ve meslek hastalıklarına ait bilgiler bir veri tabanında toplanmalı, bu bilgilerden ölçme ve değerlendirme amaçlı yararlanılmalıdır.

Sigortasız ve sendikasız çalıştırma önlenmeli, kayıt dışı ekonomi kayıt altına alınmalıdır."